

मुंबई विद्यापीठ

प्रसिध्दी पत्रक

दिनांक - १८ एप्रिल २०१४

- मुंबई विद्यापीठाची सुक्ष्म विज्ञान क्षेत्रात क्रांती
- सुक्ष्म तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील आव्हाने पेलण्यास होणार सज्ज
- युजीसीकडून २० कोटींचे अनुदान प्राप्त

मुंबई - सुक्ष्म विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रातील आव्हाने पेलण्यासाठी तसेच सुक्ष्म तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात आंतरराष्ट्रीय स्तरावर ठसा उमटवून साश्वत विकासांमध्ये योगदान देण्यासाठी मुंबई विद्यापीठाने एक पाऊल पुढे टाकत सुक्ष्म विज्ञान आणि तंत्रज्ञान विभागाची सुरुवात केली आहे. नुकतेच या विभागाला युजीसीकडून २० कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले आहे. युजीच्या पथकाने काही दिवसांपूर्वीच विद्यापीठाच्या नॅनो तंत्रज्ञान विभागाला भेट देऊन या विभागाची कामगिरी उल्लेखनीय असल्याचा दुजोरा दिला आहे.

संशोधन आणि विकासात आमूलाग्र बदल घडवून आणण्यासाठी तसेच तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने मानव्य संसाधनांमध्ये क्रांतीकारक बदल घडवून आणण्याच्या दृष्टीकोनातून मुंबई विद्यापीठाने पुढाकार घेतला आहे. विद्यापीठाच्या नॅनो तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने सुक्ष्म विज्ञान आणि तंत्रज्ञान क्षेत्रात क्रांतीकारी बदल तर होणार आहेत याशिवाय औद्योगिक, शासकिय आणि निमशासकिय क्षेत्रांच्या भागीदारीतून नविन उत्पादन, प्रक्रिया आणि सेवा पुरविण्यास हे विभाग सक्षमरित्या तयार असणार आहे.

सुक्ष्म विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात जागतिक दर्जाचे संशोधन करण्यासाठी तसेच देशविकासासाठी आणि शाश्वत विकासासाठी मोठ्या प्रमाणावर राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय दर्जाच्या संस्थांशी सामंज्य करार करण्यात येणार आहेत. औद्योगिक विकासाला चालना आणि जागतिक गरजा ओळखून इनोव्हेशन पार्क उभारण्याची संकल्पनाही लवकरच पूर्णत्वास येणार आहे. संशोधनाचा दर्जा टिकविण्यासाठी पदवी, पदव्युत्तर, पोस्ट डॉक्टरेटचे शिक्षणक्रम उपलब्ध करून दिले जाणार आहेत. १०० कोटींचे अनुमानित खर्च करून जागतिक दर्जाचे सुक्ष्म तंत्रज्ञान विभाग तयार करणा-या भारतातील तीन विद्यापीठांपैकी मुंबई विद्यापीठ हे एक आहे. पुढील पाच वर्षांमध्ये १०० हून अधिक पीएचडी धारक, १२० एमएस्सी आणि ६० एमटेक धारक विद्यार्थी घडविण्याचा विद्यापीठाचा मानस आहे.

सुक्ष्म विज्ञान क्षेत्रात होणारे बदल आणि काळाची गरज ओळखून विभागामार्फत मोठ्या प्रमाणावर उर्जा, आरोग्य, रसायन आणि मटेरियल सायन्स क्षेत्रात तसेच औद्योगिक विकासासाठी लागणारे

तंत्रज्ञान तयार करण्यावर भर असणार आहे.एवढच नाही तर तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून मनुष्य विकास बळालाही चालना मिळणार आहे.

नॅनो तंत्रज्ञान ज्याला अब्जांश तंत्रज्ञान असेही नाव आहे,या अतिसुक्ष्म तंत्रज्ञानाने पुढील २५ वर्षात मानवी जीवनात घडवून येणारे बदल मोठ असणार आहेत.जर गेल्या दीडशे वर्षांवर नजर टाकली तर आधी भौतिकशास्त्र मग रसायनशास्त्र,मग इलेक्ट्रॉनिक्स ,नंतर संगणक आणि आता नॅनो तंत्रज्ञान उदयास येऊ लागले आहे.

नॅनो हा शब्द नॅनो तंत्रज्ञान यामुळे (नॅनो विज्ञान) किंवा नॅनो सायन्स (नॅनो तंत्रज्ञान) प्रचलित झाला आहे. एकविसावे शतक या तंत्रज्ञानामुळे बदलून जाईल असे आज मानले जात आहे.विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचा वाढता प्रभाव हे विसाव्या शतकाचे वैशिष्ट्ये होते,तर सर्वकष तंत्रज्ञान हे एकविसाव्या शतकाचं वैशिष्ट्ये असणार आहे.

विज्ञानात अनेक महत्त्वपूर्ण शोध लागले. तंत्रज्ञानात संगणकनिर्मिती इतकेच नाही तर, माहिती तंत्रज्ञान, जैव तंत्रज्ञान आणि नॅनो तंत्रज्ञान अशा अनेक तंत्रज्ञान क्रांत्या झाल्या .या क्रांत्यांनी संपूर्ण जगाचा कायापालट केला. वेगळेच पर्याय शोधून जास्तीत जास्त ऊर्जा तयार करणे, हे नॅनो तंत्रज्ञानाचे एक प्रमुख उद्दिष्ट आहे. नॅनो तंत्रज्ञान ऊर्जांनिर्मिती, व्यवस्थापन, वाहतूक आणि वितरण अशा सर्वच गोष्टींमध्ये काही वर्षांमध्ये क्रांतिकारक बदल घडवून आणणार आहे.

लीलाधर बन्सोड,उपकुलसचिव (जनसंपर्क)